І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь . . .
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса
Редакції і Адміністрації:
'Svoboda', 81-83 Grand St.,
Jersey City, N. J.
Тел: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIV. Ч. 184. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 25-го ВЕРЕСНЯ 1957 ЦЕНТІВ 5 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, SEPTEMBER 25, 1957 No. 184. VOL. LXIV.

ПРЕЗИДЕНТ ПОГРОЖУЄ ВИСЛАННЯМ ВІЙСЬКА ДО ЛИТТЛ РОКУ

БУРХЛИВІ ДЕМОНСТРАЦІЇ У ЛИТТЛ РОКУ ПРИВЕЛИ ДО УСУНЕННЯ НЕГРИТЯНСЬКИХ ДІТЕЙ ІЗ ЦЕНТРАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ І ДО ПОБИТТЯ НЕГРИТЯНСЬКИХ РЕПОРТЕРІВ. — ПРЕЗ. АЙЗЕНГАВЕР ПРОГОЛОСИВ ПРОКЛЯМАЦІЮ ІЗ ЗАКЛИКОМ ПРИПИНИТИ ЗАВОРУШЕННЯ.

Литтл Рок. — У зв'язку з намаганням офіційних чинників здійснити таки інтеґрацію у центральній середній школі у Литтл Року виникли в місті бурхливі заворушення і бешкети, що закінчилися усуненням дев'ятьох негритянських дітей із школи і побиттям кількох пресових репортерів негрів. На знак протесту проти приявности негрів у школі відбулася в місті бурхлива демонстрація, в якій взяло участь понад 1000 осіб. Запротестувала проти інтеґрації теж і частина учнів, — припиняючи шкільні зайняття і виходячи зі школи. Одержавши відомості про демонстрації і бешкети у Литтл Року, през. Айзенгавер ствердив в окремій заяві, що федеральний уряд не толеруватиме непошанування існуючих законів і судових наказів і загрозив висланням федеральних військ до Литтл Року. Водночас із цим Президент проголосив окрему проклямацію до населення стейту Аркенсо, в якій, покликуючися на відповідні постанови Конституції, вимагає негайного припинення спротиву проти здійснювання судових наказів у справі інтеґрації. У своїй урочистій проклямації, підписаній в Нюпорті дня 23-го вересня 1957, президент підкреслив, що громадянство мусить дотримуватися пошанування прав і що федеральний уряд зобов'язаний Конституцією допильновувати виконання законів. Після проголошення Президентом проклямації до населення стейту Аркенсо відбулися у Вашинґтоні наради між генеральним прокуратором Гербертом Бравнелом, мол. і секретарем армії Вілбером М. Брокером в справі евентуального вислання військових з'єднань до Литтл Року і встановлення там ладу і спокою. Губернатор стейту Аркенсо Орвел Е. Фобус прийняв проклямацію президента, як обов'язуючий для себе документ, але водночас із цим, заперечив право федерального уряду висилати війська до Литтл Року, заявляючи, що це може статися тільки на прохання його, як губернатора суверенного стейту.

Генерал МекАртур проти завеликих податків

Сав Бенд, Індіяна. — Генерал армій Даґлес Мек Артур промовляв на форумі „Меніон" і гостро виступив проти уряду зате, що досі не зменшив завеликих податків. Його промову передавали через радіові й телевізійні стації по цілій країні. Генерал казав, що „уряд не вірить в те, щоб вільні люди могли самі керувати своїми справами" і тому подбав про такі „податкові закони, які нагадують совєтську систему примусових таборів праці". На думку генерала основною засадою уряду є „брати від людей гроші в тій цілі, щоб горстка людей могла видавати те, що люди заробили своїм потом". Мек Артур згадував слова Леніна про те, що впарі „з високими податками йде завжди інфляція валюти, і це є успішною зброєю проти вільних підприємств". Та проти цієї критики генерала одна проста жінка заявила в листі до редакції часопису, що генерал, який має понад 100,-000 долярів річного прибутку виступає проти податків, нехотячи знати того, що уряд потребує грошей на оборону країни проти комунізму.

21-го жовтня Ню Йорк вітатиме англійську королівську пару

Ню Йорк. — 21-го жовтня англійська королева Єлисавета II прибуде до Ню Йорку з Вашинґтону разом із своїм чоловіком князем Філіпом. Вже тепер встановлено порядок цього прийняття, і з нього виходить, що королівська пара буде на самоті відпочивати в тому місті в готелі „Валдорф-Асторія" тільки 3 години і 20 мінут, хоч її побут триватиме тут аж 14 годин і 35 мінут. Королівська пара буде брати участь в параді, поїде на найвищий поверх „Емпаєр стейт білдінґ", буде на другому сніданку, обіді і балі, відвідає Об'єднані Нації, бачитиме 1.600 гостей на балі, звідки 45 мінут по півночі від'їде на летовище, щоб відлетіти до Англії. Англійські пані мусітимуть робити королівський реверанс перед своєю королевою, а американські, якщо схочуть, можуть вітати королеву американським звичаєм — поданням руки. Так заявили в англійській амбасаді в Вашинґтоні, бо королева не хоче змушувати американок, щоб вітали її англійським способом. Та американки вже тепер вчаться, як вітати королеву глибоким реверансом, а цього навчає їх пані Саймон Каплан, яка прибула з Лондону.

В АМЕРИЦІ

● **23-го вересня о 3:27 після півночі** почалася осінь, але бюро погоди не передбачає холодніх днів: досить висока температура триватиме ще довший час. В останній день літа — 22 вересня — температура була на 10 ступнів вища від нормальної (83:8), а вологість повітря становила 96 відсотків. В дійсності перші дні осени є холодні.

● **У середу 25-го вересня** ввечорі починається жидівський Новий 5718-ий Рік, так зв. Рошгашанаг. Ортодоксальні і консервативні жиди відзначають це свято два дні, а реформовані — тільки один день, в четвер.

● **У Мілвокі,** Вискансін, відійшов на пенсію 73-річний залізничник Ернест Дж. Діббел, який в 1924 році був свідком спроби пограбування на залізниці 2,000,000 долярів державних грошей. Бандити, загрожуючи зброєю, забрали гроші з поштового вагона, через помилку підстрелили одного з своїх „колеґ", думаючи, що це працівник залізниці, і так попали в руки поліції.

● **Дружина** засудженого на досмертну кару капітана-летуна Джорджа Г. Френча, Дороті Ґейферт заявляє, що її чоловік грав у карти і мав великі борги. Він хотів був передати совєтській амбасаді секретні відомості про атомову бомбу і жадав за це 27,500 долярів, але аґенти ФБІ викрили його ще перед доконанням злочину.

● **Члени** пресвітеріянської парафії в Шрусбирі, Н. Дж., 29 вересня відзначатимуть 250-річчя заснування своєї громади, яке відбулося 29 вересня 1707 року. В урочистому поході братимуть участь групи парафіян, які представлятимуть різні доби американської історії.

● **В Ню Йорку** вже занотовано 12 випадків азійської інфлюенци, але припускають, що таких випадків є коло 100, не визначених як ця недуга. В цілій країні хворих на азійську інфлюенцу є понад 100,000.

● **Нюйоркський посадник** Роберт Ваґнер, промовляючи до 7,500 осіб, присутніх на зборах „євангельського хрестоносного походу", заявив, що релігійне виховання — це найкращий засіб боротьби проти злочинности серед малолітніх.

ПРЕЗИДЕНТ АЙЗЕНГАВЕР НА КОНФЕРЕНЦІЇ СВІТОВОГО БАНКУ

В річній конференції Світового Банку, що відбулася у Вашинґтоні, взяв участь теж і през. Айзенгавер. На фото: ліворуч — Пер Якобсон із Швеції, директор Міжнародного Монетарного Фонду і праворуч Юджин Блек, ЗДА, президент Світового Банку

АЙЗЕНГАВЕР ОСТЕРІГАЄ ВІЛЬНИЙ СВІТ ПРОТИ ІНФЛЯЦІЇ

Вашинґтон. — Президент Айзенгавер прибув із Нюпорту до Вашинґтону, де виголосив промову до представників Міжнародного Банку для Відбудови і Розвитку, Міжнародного Монетарного Фонду і Міжнародної Фінансової Корпорації. На цій конференції були міністри фінансів та визначні економісти та фінансисти з 62-ох держав, і Президент остерігав їх, що „інфляція в вільному світі є загрозою до здорового економічного розвитку". Інфляція може спричинити те, що „теперішній добробут може перемінитися в депресію", а всі народи добре знають, що означає депресія і які її наслідки. Фінансові й економічні проблеми вимагають відважного проводу в кожній країні. Айзенгавер казав,: „Це є заклик, на який треба вважати, бо інфляція валюти нищить не тільки ощадності, старечі пенсії і забезпеченеві поліси ощадливих людей, але також спричиняє депресію, яка підточує сили урядів, промислу і народів". Президент ствердив добробут в багатьох країнах вільного світу. „Видатки на інвестиції і продукцію та світова торгівля виказують великий ріст, якого давніше не було". — казав Президент, і всіми силами треба дбати про те, щоб такий стан економік у всіх країнах вільного світу і надалі існував. „Ми мусимо мати той ріст в такому стані, щоб він не загрожував стабільности економіки; ми мусимо мати таку стабільність, яка не загрожувала б ростові економіки", — твердив Айзенгавер. На зборах було присутніх коло 500 осіб: директорів банків, міністрів фінансів, делеґатів і обсерваторів, які щиро вітали Президента. Президент виступав проти збільшування цін і заробітних платень та виступав проти тих економістів, які твердять в цій країні, що інфляція може бути корисна для економічного розвитку, і тому радять збільшувати федеральні видатки.

Наукова Рада Оборони проти ощадностей на зброєнні

Вашинґтон. — Наукова Рада Оборони заявила, що заповіджені нові ощадностеві пляни в департаменті оборони, про які нещодавно повідомив секретар оборони Чарлз Е. Вилсон, можуть пошкодити продукції нової зброї для оборони країни в найближчих роках, якщо їх будуть здійснювати і в відношенні до наукових дослідів в ділянці продукції нової зброї. Ця рада складається з 28-ох науковців і інженерів, які працюють в військовості, урядових аґенціях і приватній промисловості та університетах. Члени цієї ради відбули секретну нараду в середу 18-го вересня, на якій заявилися проти всякої дальшої ощадности в ділянці наукових дослідів. Звіт про цю нараду передали асистентові секретаря оборони для справ дослідів д-рові Полові Д. Футові, який має про нього реферувати секретареві оборони Чарлзові Е. Вилсонові. Досі не було явної заяви про те, що мають зменшити видатки на основні наукові досліди в ділянці оборони країни, але члени Наукової Ради Оборони побоюються, що секретар оборони може відважитися на ощадності і в цій ділянці, коли заявляє, що видатки на оборону треба буде зменшити нижче 38 більйонів долярів.

ДЕЙВІДОВІ ОЗЕРСЬКОМУ МОЖУТЬ ВРЯТУВАТИ ЗІР

Бруклин. Н. Й. — Лікарі запевняють, що 16-річному учневі середньої школи Дейвідові Озерському ймовірно пощастить врятувати зір, який він мав утратити після того, як 17-річний Моріс Кесслер облив цілу клясу їдучим квасом. Дейвід Озерський був найтяжче попечений між 17 учнями. Між потерпілими був також 17-річний Михайло Гуменюк із Бруклину.

Губернатори Гарриман і Лідер за зорганізування хлоп'ячих літніх таборів у військових інсталяціях

Гарриман, Н. Й. — Губернатори стейтів Ню Йорку і Пенсилвенії Аверел Гарриман і Джордж М. Лідер пропонують, щоб у військових інсталяціях відбувалися літні хлоп'ячі табори, які причинялися б до зменшення злочинности серед юнацтва. При організації цих таборів мали б співпрацювати федеральний та стейтові уряди й місцеві самоуправи. В цих таборах молодь могла б відпочивати під час літніх вакаційних місяців, перебуваючи під доглядом фахових педагогів, і не мала б нагоди доконувати злочини в містах, як це тепер діється. Обидва губернатори заявили, що літні табори не були б призначені для молодечих злочинців, тільки на те, щоб виховувати молодь та не давати їй можливости перебувати в колах тих, які вже зійшли на злочинний шлях, і якими вже займаються ті аґенції, які поборюють злочинність серед молоді. Губернатори предложили свій плян зборам 60-ох громадських урядовців і громадських діячів із шістьох стейтів, які нараджуються над проблемами великих міських метрополій. Голова Нюйоркської Стейтової Комісії для Справ Молоді Марк А. МекКлоскі має випрацювати докладний плян таких таборів, який мали б ухвалити стейтові леґіслятури і Конґрес.

Тунісія приймає зброю від Єгипту

Туніс. — Новий туніський амбасадор в Єгипті, Ель Тааб ель-Саґбані заявив коротко після того, як передав свої вірчі документи президентові Нассерові, що Тунісія прийняла від Єгипту „в дарунку" траспорт зброї. Яка це зброя і скільки її — не сказано. Ця заява — за пресовими коментарями — означає морально-політичну поразку для Заходу, бо туніський президент Габіб Бурґуїба кількакратно звертався до західніх держав з просьбою продати Тунісії необхідну їй зброю бодай в мінімальній кількості для озброєння кількатисячної її молодої армії. Тунісія не скриває свого заміру боронитися проти самовільного переходу французьких військ на туніську територію, коли тільки їм це вигідно у зв'язку з воєнними операціями проти альжирських партизанів. Саме ці загострені тунісько-французькі взаємини були причиною, чому ЗДА отягалися з прихильним полагодженням туніської просьби. Однак — за газетними інформаціями — не є виключено, що ЗДА таки доставлять Тунісії дещо зброї. У цій справі відбулась знову нарада президента Бурґуїби з американським амбасадором Луїсом Джонсом в Тунісії. Тунісія ставилась раніш неохоче до єгипетської оферти з уваги на просовєтський „невтралізм" Єгипту.

Жуков відвідає Тіта

Београд. — Офіційно повідомлено, що совєтський маршал Георгій Жуков прибуде до Београду 8 жовтня ц. р., ніби ревізитувати юґославського міністра військових справ, генерала Івана Госяка, який весною цього року їздив до Москви. Візиті маршала Жукова придають поважне суто-політичне значення, з уваги на ролю, яку він відіграв в останній чистці на Кремлі, після якої він, Жуков, став повноправним членом Президії компартії, ото ж одним із „колективних диктаторів" СССР. Хоч щораз нові плітки в західній пресі про ніби-наполеонські амбіції Жукова та про його участь у дальшій персональній боротьбі за владу на Кремлі, хоч ті плітки здебільша є плодом фанвазії, проте фактом є — коментують заповіджену візиту Жукова в Београді західні часописи, що до цього часу в історії СССР не було ще ніодного старшини, який мав би такі формальні і фактичні впливи, як їх має тепер Жуков. Він приїде до Београду з цілим гуртом високих совєтських старшин. Чи ці відвідини не мають на меті закріпити фактичний, хоч не формальний, військовий совєтсько-юґославський союз і поглибити військову співпрацю тих двох комуністичних держав — це покаже майбутність. Безумовно, що приїзд до Београду цілого гурту совєтських штабових старшин із військовим міністром у проводі — мусить турбувати західні політичні кола, стверджують газетні вістки.

Савді Арабія не бачить небезпеки збоку Сирії

Вашинґтон. — Князь Фейсал, престолонаслідник та водночас прем'єр і міністер закордонних справ Савді Арабії, заявив після відвідин у президента Айзенгавера, що він не бачить ніякої небезпеки для інших арабських країн від Сирії. Ніяка — мовляв — арабська держава не заатакує іншої арабської держави. Він заперечив теж острах, наче б в Сирії до влади прийшли комуністи. Запитаний журналістами, чи він не думає, що Совєти хочуть запанувати в Сирії та верховодити в цілому Середньому Сході, князь Фейсал відповів, що „багатьом людям і державам забагається володіти в інших країнах, але це залежить в першій мірі від даних країн". Він признав, що Савді Арабія є „близько зацікавлена" подіями в Сирії, але „не зажурена". — Тим часом у Сирії совєтофільський командант сирійської армії ген. Афіф Бізрі видав заклик до сирійської армії „бути готовою, щоб відперти несподівану атаку збоку імперіялістів". Він промовляв до абсольвентів сирійської військової академії і в своїй промові одверто обвинувачував З'єдинені Держави в плянуванні „аґресії" проти Сирії, щоб скинути її „законну владу". На тій параді були приявні теж совєтські морські старшини із двох совєтських воєнних кораблів, які приїхали до Сирії „з приятельською візитою".

Аденауер відкликається до почуття „реалізму" Совєтів

Бонн. — Канцлер Конрад Аденауер твердить, що Совєти повинні усвідомити дві поразки, що їх зазнали в останньому часі, і повинні — керуючись почуттям реалізму — відповідно змінити своє становище. Цими двома поразками були недавні парляментарні вибори в Західній Німеччині та хід і вислід надзвичайної сесії Об'єднаних Націй про справу Мадярщини. „Треба дати час Совєтам призадуматись над тими поразками" — заявив старий німецький державний муж. Він дав інтерв'ю представникові американської радіо-телевізійної Коломбія Бродкестінґ Систем у рямцях програми „Обличчям до народу". Аденауер уважає, що проблема німецького з'єдинення покращала від того, що Москва переконалась про становище всього німецького народу до большевицької концепції про потребу порозуміння між „двома Німеччинами". Проте Аденауер не бачить тепер і в найближчому майбутньому реальної основи для нової конференції чотирьох великодержав у справі з'єдинення Німеччини. За думкою Аденауера, Москва, усвідомивши собі справжні настрої німців, повинна зрозуміти, що треба жити краще з Німецькою Федеративною Республікою. На запит про німецько-польські взаємини, Аденауер признав, що ті взаємини напружені в немалій мірі внаслідку приєднання до Польщі великих колишніх німецьких теренів, але він рішуче заперечив, наче б Німеччина будь-коли мала розпочинати війну за відзискання тих земель. Тепер Аденауер домагався від Польщі, щоб вона признала право німців, які колись замешкували Познанщину і Шлеськ, вернутися туди. У дальшій майбутності Аденауер передбачує включення цілого шлеського вугільного басейну під спільну адміністрацію европейської Стально-вугільної спільноти.

„НІКЕЛЬ" ДОПОМІГ ВИКРИТИ ШПИГУНСЬКУ АФЕРУ АБЕЛЯ

Бруклин, Н. Й. — Аж тепер поліція повідомила, що діравий „нікель" допоміг викрити шпигунську аферу полковника совєтської розвідки Рудольфа Абеля. 14-річний Джеймс Бозарт чотири роки тому дістав від когось за продану газету п'ятицентову монету, яка впала на хідник, і в ній розкрилася дірка із запханим у неї мікрофільмом. Хлопець передав цю монету поліцистові, а той — аґентам ФБІ. Це привело до викриття шпигунської афери Абеля, який ховав мікрофільми в монетах і перстенях.

ПРЕМ'ЄР КАНАДИ ТАВРУЄ МОСКВУ ЗА СПРАВУ РОЗЗБРОЄННЯ

Об'єднані Нації. — Канадійський прем'єр Джан Діфенбейкер, виступивши з великою промовою на Генеральній Асамблеї Об'єднаних Націй в понеділок 23 ц. м., натаврував совєтську поведінку в справі роззброєння, назвавши совєтське домагання щодо негайного припинення атомових дослідів „пляном паперової пропаґанди". Він ствердив, що само припинення експериментальних вибухів ні трохи не припинить процесу дальшого накопичування зброї. Діфенбейкер з обуренням говорив про „брутальний і зневажливий" спосіб, в який Совєти відкинули дбайливо виготовлений західній плян роззброєння, навіть докладно не розглянувши його. Цей західній плян, мовляв, пішов більше, як на „пів дороги" назустріч совєтському становищу. Канадійський прем'єр звернув увагу, що коли винахід далекосяжної керованої ракети збільшує небезпеку несподіваного нападу, то тим більше треба захоронитись проти такої небезпеки і встановити контрольно-інспекційну систему. „Якщо ви не збираєтесь нікого атакувати, то чому ви є проти такої системи? — запитував канадійський прем'єр. Якщо ви не маєте що скривати, то чому ви є проти інспекції?" Свій перший виступ в Об'єднаних Націях новий канадійський прем'єр присвятив головно справі міжнародного роззброєння. В пізнішому пресовому інтерв'ю він висловився за поширенням складу Підкомісії Об'єднаних Націй для справи роззброєння, при чому поставив до диспозиції іншим державам тамошнє місце Канади. Він славив НАТО, як заборола проти „аґресивних сил". На тому самому засіданні Об'єднаних Націй виступали ще представники Нової Зеляндії і Японії. Нова Зеляндія прилучилась до внеску Канади, щоб міжнародну поліцію затримати на Середньому Сході, поки зовсім не минеться тамошня небезпека нового жидівсько-арабського конфлікту. Міністер Нової Зеляндії Т. Л. Мекдоналд висловив переконання, що Совєтам вдалося створити на Середньому Сході „мостовий причілок" для дальшого тамошнього наступу. Він закликав Об'єднані Нації зайнятися цією небезпекою, поки ще не запізно. Мекдоналд таврував Єгипет за виключення ізраїльських кораблів з користування Суезьким каналом. Японія зажадала, щоб нова серія розмов про міжнародне роззброєння почалась не пізніше, як 1 січня 1958 року. Її представник бідкав над продовжуванням експериментальних атомових вибухів, але не прилучився до совєтського внеску, щоб ті вибухи негайно і без ніяких передумов припинити, тільки жадав, щоб припинити їх негайно після погодження в принципі щодо міжнародної системи контролі.

Совєти потерпіли нову моральну поразку. Генеральна Асамблея затвердила внесок Головної Комісії на поставлення на денний порядок мадярської проблеми 57 голосами проти 10 комуністичних голосів, при 15-х, що стримались.

Марокко і Тунісія заступатимуть справу Альжиру перед ОН

Об'єднані Нації. — Президент Тунісії Габіб Бурґуїба звернувся на сторінках франкомовного тижневика „Аксіон" з закликом до генерального секретаря Об'єднаних Націй, щоб той взяв на себе посередництво у справі поладнання французько-альжирського спору. Водночас речник Арабської Ліґи на терені Об'єдн. Націй заповів, що справу Альжиру репрезентуватимуть на Генеральній Асамблеї Марокко і Тунісія. За поясненням коментаторів, Марокко і Тунісія лякаються, щоб Альжирський фронт національного визволення, себто підпільна організація яка від поверх 2 років веде партизантську війну в Альжирі, не підлягав східнім впливам Єгипту і Сирії, бо це утруднило б ситуацію Марокка і Тунісії, тісно пов'язаних із Францією. На з'їзді згаданої альжирської націоналістичної організації, що відбувся в Каїро від 20 до 29 серпня ц. р., мали обмірковувати концепцію північно-африканської Федерації, яка охоплювала б Марокко, Тунісію і Альжир та яка була б у тісному союзі з Францією. Хоч це „прозахідня" концепція, підтримувана президентом Бурґуїбою і королем Мохаммедом V, проте Франція не визнає її, бо вона взагалі ставиться все ще до Альжиру, як „невід'ємної частини" Французької Республіки.

У СВІТІ

● **Сан Маріно,** найменша в світі республіка величиною 38 кв. миль із 15,000 мешканців, живе від минулого тижня у стані великого схвилювання. Ця республіка мала комуністичне правління, бо комуністи виграли в останніх виборах до 60-членного парляменту. З упадком комуністичних впливів в Італії, яка оточує з усіх сторін Сан Маріно, посли-комуністи покидали партійні ряди і тепер в парляменті опинилися в меншості 29 голосів проти 31. Але, маючи в своїх руках адміністраційний апарат і „збройну силу" з 50 поліциянтів, комуністичний уряд розв'язав парлямент і проголосив нові вибори. Опозиційні члени парляменту, боячись, щоб їх не виарештували, сховалися в місцевій церкві, яка — за італійською традицією — є недоторкальною територією. Комуністи вірять, що в новому парляменті сфабрикують собі більшість.

● **Юґославський уряд** веде слідство, яким чином Мілован Джілас, колишній віце-президент і один із знайчільніших комуністичних діячів, переначкував до Америки рукопис антикомуністичної книжки „Нова кляса". Джілас відсиджує тепер у в'язниці трирічну кару за критичні виступи проти комуністичного режиму. Американський видавець цієї книжки, Фредерік А. Праґер з Ню Йорку, висловив готовість поїхати до Беоґраду, якщо дістане ґарантію безпеки від Тіта, щоб фінансувати правну оборону Джіласа, в його спорі з юґославською комуністичною владою.

● **Всіх протестантів** у Чехословаччині (євангеликів, методистів, баптистів, лютеранів і членів інших протестантських гуртів) є тепер не більше як 130,000 осіб, себто 10% всього населення, яке нараховує 13,100,000. Протестанти нарікають, що комуністичний режим в ЧСР спеціяльно їх переслідує, хоч формально ніби існує там „свобода" віровизнання.

● **Єржи Моравський,** член політбюра польської компартії, який має у своєму віданні справи преси, заповів загострення пресової цензури. Мовляв, польська преса використовує дану їй від минулої осени „свободу" для сіяння песимізму занадто чорним змальовуванням господарської ситуації в Польщі та інших внутрішніх недоліків.

● **Совєтський уряд** відкинув протест ізраїльського уряду проти спроби завербувати на совєтську шпигунську службу атташе ізраїльського посольства Еліяха Хазана, що його большевики арештували були в Одесі. Совєтський уряд твердить, що вся історія з поліційним допитом і погрожуванням ізраїльському атташе „знищенням" — це „фабрикація". Уряд Ізраїлю побоюється, що Москва приготовляє такими історіями нові репресії проти двох мільйонів жидів в СССР.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

За кожну зміну адреси платиться 10 центів

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ТЕРПЕЛИВІСТЬ У ПОЛІТИЦІ

Терпеливість — один із найважливіших, найповажніших і *найдоцільніших засобів для осягнення політичних цілей*. Нетерпелива політика — це здебільша політика авантюр. Це не значить, що терпеливість покривається із зволіканням у справах, що їх треба вирішувати швидко й рішуче. Але практика вчить, що спокоєм, холоднокровністю і витривалістю можна здебільша осягнути куди певніше, гладше і тривкіше ті цілі, що їх здобувати нетерпеливі рекомендують — *силою і безпардонним ламанням перешкод*. Політикою терпеливости звичайно керує розум, політикою раптових, нагальних скоків керують нерви. Очевидно, що й холодним розумом можна інколи дійти до висновку, що ніяка дальша терпеливість ні до чого путнього не доведе і що треба хапатися інших, доцільніших засобів.

Це стосується складних проблем як внутрішньої, так і *міжнародної політики*. В З'єдинених Державах можна роками стежити за надзвичайно обережною, послідовною, але терпеливою політикою керівних державних кіл, як переламати прастарі расові упередження на півдні країни. Часи змінювались і з ними змінювались потреби. Законодавство нормувало й активно впливало на формування відносин між расовими групами в ЗДА. Історія цього законодавства тягнеться через *Конституцію* з 1787 року і *Линколнове Геттисбурзьке Звернення (Адресу)* 1863 року, 15-ий Додаток до Конституції з 1869 р., вирішення Найвищого Суду з 1896 року про „рівних, але відокремлених", врешті вирішення Найвищого Суду з 17 травня 1954 р. про неконституційність відокремлювання учнів у школах за кольором шкіри. Теперішній спір довкола цієї справи, що його спопуляризували злощасні події в *Литтл Року*, стейт Арканзо і в Нешвілі, у стейті Теннесі, ведеться не за принцип, а за методу введення його в життьову практику. Нетерпеливі хочуть ввести його негайно, всупереч місцевим настроям та відносинам, і вони не від того, щоб давати поліційну чи навіть військову охорону муринським дітям, коли ті йдуть до мішаних шкіл, та поліцією і військом охороняти ті школи. Терпеливі хочуть ступневим, *повільним і пляновим* переведенням шкільної інтеграції втихомирити настрої і довести до того, щоб спокійно і без напастей збоку невідповідальних фанатиків діти могли ходити до школи і щоб шкільна наука не потребувала охорони багнетів. На тому становищі стоїть і през. Айзенгавер. Його атакували за брак рішучости під час дотеперішніх подій в Литтл Року. Але ж однаково та оспорювана школа в *Литтл Року*, як і різні шкільні ради в південних стейтах прийняли тактику терпеливости, намітивши приймання муринських дітей ступнево по 1960-ий рік. Повільний, але безперервний поступ інтеграції в південних стейтах доказує, що правда таки за методою, що її рекомендують терпеливі діячі, — що тут політика терпеливости — добра.

Америка виявляє величезну терпеливість *також у своїй закордонній політиці*. Згідно з цією політикою вона виступила проти нетерпеливої політики Англії і Франції в минулому році супроти Єгипту у Суезькому конфлікті. Зате поважний сумнів викликає стосування тієї методи у політиці супроти Москви, з перебільшуванням терпеливости аж до ступня пасивної бездіяльности. Виходячи з висновку, що треба відсувати *небезпеку вибуху нової світової війни* з уваги на її катастрофальні наслідки для всіх воюючих сторін, американська політика сподівається, що в міжчасі „може" вдасться створити таку нову міжнародну ситуацію, в якій загроза совєтської агресії зменшиться. Для цієї цілі американська політика мобілізує так званий моральний натиск збоку міжнародної опінії. Вона рахує на атракційність відносин в західньому світі для *підсовєтських народів*, зокрема для підсовєтської молоді в СССР і сателітних країнах, на зріст спротиву в СССР і невдоволення в рядах самих комуністів. Але, не хотячи задразнювати взаємин з Москвою і загострювати і так напружену міжнародну атмосферу, ЗДА водночас дуже мало роблять для підтримування руху спротиву внутрі СССР, ні трохи не підбадьорюючи найбільшого і *найгрізнішого ворога російського імперіялізму* — національні відосередкові рухи.

Таким чином терпеливість американської закордонної політики на найважливішому протисовєтському відтинку довкола якого обертаються всі узагалі інші міжнародні проблеми, зводиться щонайбільше до оборонного паралізування совєтської активности. Як показують приклади Кореї, В'єтнаму, Східньої Німеччини, Мадярщини, Єгипту і в останньому часі Сирії — ця оборонна тактика „стримування" не вдається, бо в кожному новому випадку совєтського імперіялістичного наступу — Москва осягає бодай частинні успіхи і щораз поширює терен своїх впливів. Як довго це ще може тривати? І чим воно скінчиться? Самої терпеливости замало, щоб зламати й унешкідливити московський імперіялізм.

МІЖ КАПІТОЛЕМ І БІЛИМ ДОМОМ...

ОСІННІМ ТУРИСТАМ...

Спорожнів столичний Білий Дім, бо Президент розбив свої шатра в Нюпорті, в Ровд Айленді, повізши туди свої десеґраґаційні та зовнішньо-політичні турботи. Поїхали також „на вакації" 531 конґресмен, покінчивши сезон спортовим мовним маратоном сенатора Термона. Правда, не дуже спокійні будуть ці їхні вакації, бо вже треба починати думати про наступну каденцію в Капітолі, а може й у Білому Домі. Треба „складати звіт народові" — очевидно, — виборцям, щоб росла популярність перед виборчим роком. Але це покищо не турбота столиці. Вона відітхнула, щоправда, не так через від'їзд Президента та конґресменів, як передусім через від'їзд тих школярів-туристів, яких покликала школа. Опорожніла столиця, але принади не втратила. Навпаки, хто хоче *побачити* її в красі й спокою, — тепер для цього пора. Осінній турист матиме нагоду побачити, пережити та відкрити куди більше, як той літній, сезоновий турист, що в круговороті *товпи є тільки одним з товпи*.

Ось, скажімо, такого осіннього туриста притягне наперед біла баня Капітолю, що домінує над містом, бо ніяка будівля не може перевищити її висотою. Скажімо, стане він, турист (і навіть „запаркує" своє авто) на Капітоль-Плаза перед фронтовою фасадою Капітолю. Він відкриє, що ці великі сходи в центрі й по обох крилах будівлі, дуже білі, коли не вкриті чорними мурашками-людьми; що це — могутній архітектурний елемент цілости, необхідний для загального зорового враження. А коли підніметься ними вгору, здивовано відкриє, що Капітоль має двері, а не тільки отвори для маси в постійному русі туди й сюди: він побачить, що ці двері — це мистецький твір (Рендолфа Роджерса), сцени з історії відкриття Америки, різьблені в бронзі. Щоправда, всередині він не побачить Конґресу „в акції", але зате куди краще видно йому буде, що Капітоль — мистецький твір, може й архитвір. Він спокійно зможе оглянути залі нарад, ротонди, залі з мармуровими та бронзовими статуями творців історії, велик' мальовила на стінах, без прикрого почуття, що кожної хвилі треба відступати місце іншим. А коли вийде, то на схід, потойбік Капітоль-Плаза, відкриє прегарну величезну леваду, оточену старими европейськими й американськими липами, білими ясенями, в'язами, білими й червоними дубами, сикоморами й іншими деревами, що їх назви зможе прочитати на табличках. В тіні одного з цих величезних ясенів, кажуть, любив стояти Вашинґтон, слідкуючи за поступом будови Капітолю. Тепер і осінній турист зможе постояти там на плеканій траві, де не бігатимуть школярі і де навіть не зачіпатимуть його фотографи, пропонуючи знімку на тлі Капітолю.

У Конґресовій Бібліотеці — далі на схід, осінній турист, правдоподібно, не захоче прочитати нашвидку усіх десять мільйонів книг, але все ж, якщо схоче, може спокійно віддатися рефлексіям, оглядаючи оригінальну Ґутенберґову біблію, чи пишну внутрішню архітектуру центральної сходової клітки або великої читальняної залі.

У сусідньому Найвищому Суді він не чекатиме з товпою на судову сенсаційну розправу. Дев'ять „старих мужів" — суддів Найвищого Суду теж роз'їхались: одні по світі, другі на рибу, а дехто навіть у *пошлюбну подорож*, як ось 71-літній славний Гуго Блек. То осінній турист ходитиме по майже порожньому будинку, і з суворих клясичного стилю мурів, без орнаментів чи статуй, повіє на *нього повага спокійної* рівноваги, ця прикмета, якої оптимісти шукають у сліпої справедливости.

Коли потім, обминувши левадами Капітолійський горбок, попрямує на захід зеле*ним проспектом Мол-ем*, його напевно привабить біла грецька мармурова будівля Національної Галерії Мистецтва. Він побачить, що краса її таки в ній самій, а не в тому, що коштувала вона її фундаторові Меллонові 15 мільйонів долярів. Він також матиме рідку нагоду відпочити на лавці в центральній ротонді Галерії, де посередині шумить вода в мармуровій криниці, а граціозний бронзовий Меркурій, твір Джіованні Болона з 16 сторіччя, саме знімається в свій окрилений біг. Турист зможе без поспіху мандрувати між старими й новими майстрами і зупинятись там, де зір особливо дорадить. Він певно спиниться, зачарований несподіванкою нового набутку Галерії — великою „Тайною Вечерею" Сальвадора Далі, сюрреаліста, що в цьому творі нагло вернувся до клясичних форм. Своєю строго видержаною архітектурою, що замикає простір в клясичному додекаґедноpі — дванадцятистіннику, „символі універсу", своїми неначе нереальнореалістичними постатями та краєвидом, дивним молодим виразом Христового обличчя і загальним ніжносинім кольоритом малюнок викличе незабутнє враження.

Осіннього туриста не гнатиме товпа. Якщо захоче, він відвідає смітсонівські музеї на тому ж Молі по обидва його боки. Може там походити годину-дві, а може тільки зупинитися в задумі перед маленьким Ліндберґовим літачком „Спирит оф Ст. Луї" і з подивом уявити собі його над безмежним океаном у дорозі в нову епоху історії.

І перед Білим Домом не ждатиме він годинами в черзі, щоб потім поспішно перебігати кімнати. Зможе побути зайву хвилину в обличчі історії, що творилась тут від другого президента починаючи... Правда, *багато змінилось* у Білому Домі від того часу, коли президентова дружина Абіґейл Едемс сушила білизну в великій приймальні. В міжчасі погорів був Білий Дім, і власне дістав він свою назву від свіжопобілених стін після віднови. А шість років тому навіть змодернізовано його (за п'ять мільйонів) схоронищем проти сьогодні вже перестарілої атомової бомби.

Може захоче осінній турист побачити один чи другий з інших славних будинків, якими багата столиця. А *може захоче тільки відвідати* пишні пам'ятники Вашинґтона, Джефферсона та Линколна. Як матиме охоту, то поїде на шпиль Вашинґтонового обеліску, щоб із висоти 555 стіп побачити місто, як ко*лись уявляв собі його фран*цуз Лянфан. І знову ж не ждатиме турист в довжезній черзі.

Потім, певно, помандрує гарним парком понад Потомак-річкою і навіть вільну лавочку там знайде для хвилинного спочинку. А якщо забажає дикішого парку, то поїде доріжками величезного Рок-Крік-Парку, що сягає від центру міста ген далеко в Мерилендський стейт на північний захід. Може огляне старий Джорджтавн, де ще зберігся в будівлях колоніяльний стиль. А може прямо помандрує вулицями міста, широкими, без хмародерів, що замикають небо. І подумає осінній турист, як звичайно думають бувші европейці, що Вашинґтон — найбільш европейського стилю американське місто, і не дивуватиметься а м е р и к анцям, що називають його найкращим американським містом. Знайде він тут „багато неба", як знайшла письменниця, і багато-багато зелені. Дехто скаже, що це — „велике село": це буде, певно, гордий мешканець н ю й о р к с ь кого давнтавну. Але чи не завжди вабила нас прогулянка на село з великої метрополії?

Варто побачити тепер Вашинґтон! Але часу небагато! Теперішня тиша — це тиша перед бурею. Вже чути в столичному повітрі нервове очікування високих відвідин у жовтні місяці. Єлисавета Друга, молода королева старої імперії, буде гостею Вашинґтону. І тоді буде кінець чарівному спокоєві міста.

юст

УКРАЇНЦІ В ПОЛЬЩІ ПІД ПОСИЛЕНИМ ТИСКОМ КОМПАРТІЇ

Започаткована на вимогу Москви польськими державними і партійними органами чистка серед провідних кіл У к р а ї нського С у с п ільно-Культурного Товариства в Польщі і водночас із цим в його відділах та в редакції органу правління цього товариства „Наше Слово" не закінчилася — як свідчать останні повідомлення з Польщі — усуненням запідозрених у націоналізмі діячів. Згадана чистка — це тільки початок ширшої акції, спрямованої на „безкомпромісову боротьбу з націоналізмом" і на ліквідацію націоналістичних елементів серед і так не численної української меншости в Польщі.

Головну ролю у переведенні цієї чистки, перші повідомлення про яку подало варшавське „Наше Слово" з 11 серпня ц. р., відіграла „комісія Центрального Комітету Польської Об'єднаної Робітничої (комуністичної) партії в справах національних меншин", яка декілька своїх засідань присвятила українській меншості, зокрема зростові націоналістичних тенденцій серед українців у Польщі. Ця комісія опрацювала також низку „завваг" і „пропозицій", по лінії яких має йти дальша діяльність УСКТ та його відділів на місцях, і з цими „заввагами й пропозиціями" редакція „Нашого Слова" обіцяла ознайомити своїх читачів у чергових числах газети.

Перша пропозиція проводу польської компартії, репрезентованого згаданою „комісією", спрямована на конечність переведення дальшої чистки серед української інтеліґенції в Польщі і підкреслює „обов'язок" українців, які є членами польської компартії, каятися публічно у своїх „хитаннях" та „помилках". Згідно з статтею „Нашого Слова", надрукованою в числі з 18 серпня п. з. „Партія критикує, радить і допомагає", „йдеться про те, щоб ті, які усвідомили собі помилки, особливо члени партії, помогли іншим позбутися хитань і вийти на правильний шлях. Ці активісти УСКТ всіх щаблів мають змогу зробити це (значить, каятися у своїх помилках — Р. О.) і на зборах активу, і на сторінках нашого часопису", мовляв, „помилки ідеологічного і організаційного характеру не є анонімні, за ними стоять живі люди".

Закликаючи до такої, відомої зрештою з різних процесів у Совєтському Союзі, ексгібіційної, чи пак каятливої практики, комісія ЦК ПОРП головною вимогою до „активістів" УСКТ ставить „систематичну й безкомпромісову боротьбу з націоналізмом серед українського населення, зміцнення почуття братнього співробітництва з польськими трудящими в соціялістичному будівництві і виховування населення в дусі інтернаціоналізму".

В цій вимозі виявлена вся суть теперішнього тиску польської компартії у Польщі. Йде про те, щоб знищити серед українського населення не так український націоналізм, як радше ті рештки української національної свідомости і прив'язання до свого, що спричинили стільки труднощів комуністичному режимові Польщі домаганнями „повороту на своє" і хоч споводної свободи культурного розвитку. Тепер, після проведення основної чистки і проголошення „пропозицій" ЦК ПОРП, справа для польської сторони у взаєминах з українцями буде настільки легкою, що кожного, хто посмів би виступати з трохи енерґійнішим домаганням щодо повороту на рідні землі чи належного трактування українців адміністраційними властями, охрестять зразу ж „націоналістом" і, якщо він не покається на зборах активу і на сторінках „Нашого Слова", зліквідують відомими всім, а особливо комуністам типу Го*мулки*, засобами.

Водночас із наказом про „систематичну і безкомпромісову боротьбу з українським націоналізмом", комісія ЦК ПОРП висловила вимогу „докладно аналізувати працю УСКТ" на місцях і „намічати шляхи ліквідації всяких болячок і викривлень" також в роботі місцевих відділів УСКТ. Іншими словами, чистка, яка охопила правління Українського Суспільно-Культурного Товариства, має поширитись на всі осередки його праці.

Щоб не залякати українців у Польщі дорешти цими відьомськими ловами за „націоналістичними елементами" і вимогами самокаяття за „помилки та хитання", комісія ЦК ПОРП у дальших своїх пропозиціях підтримала вселаскаво „просьби" теперішнього головного правління УСКТ про дозвіл „видавати український літературний і науково-популярний місячник, а також журнал для дітей у шкільному віці", про „створення в Перемишлі українського об'їзного театру" і про „полагодження побажань значної частини українського населення в справі дозволу на Богослуження в греко-католицькому обряді" тощо.

Ознайомивши своїх читачів в згаданими вище пропозиціями комісії ЦК ПОРП, теперішня, вже очищена від „н а ц і о налістичних елементів", редакція „Нашого Слова" закінчує їх красномовним п о г р о м н и цьким закликом „викривати тих, що саботують ці пропозиції", значить, виявляти перед польською службою безпеки всі „неблагонадьожні" елементи серед українського населення й інтеліґенції.

Р. О.

Д-р Роман Осінчук

АЗІЙСЬКА ІНФЛЮЕНЦА

Сьогодні люди більше говорять про азійську інфлюенцу, флю чи грипу, як про недавно вистрілену большевицьку ракету, що може перелетіти океан. В чому причина цього? Та ж кожного року, восени чи взимі, тисячі людей хворіють на флю, і ця хвороба переходить без найменшого загального зацікавлення чи розголосу. Є, значить, якісь поважні причини цього.

Від 1933 р. ми знаємо, що збудником інфлюенци є так званий вірус інфлюенци „А" і що цей збудник викликає грипу чи флю з досить характеристичним та загальнознаним перебігом. Але так само, як бувають різні характери в людей, бувають і різні характери вірусів. Ба, бувають навіть виродки тих самих вірусів або, по-вченому, мутаційні їх породи, і коли це має місце, то хвороба, прибираючи зовсім іншого образу, перетворюється в епідемію. Це зовсім, так би сказати, новий чи несподіваний для людини тип напасника, проти якого в своїй крові людина не має жадних оборонних сил чи так зв. антитіл. Отже, коли цій хворобі сприяють ще й інші обставини, нова форма флю перетворюється в страшну епідемію, що охоплює впродовж місяців цілий світ. Так само було в 1918 р. з епідемією флю, чи еспанки. Так, треба думати, буде й тепер з азійською флю.

Перші випадки цієї азійської хвороби появились у січні 1957 р. в північному Китаї. Хвороба швидко поширилася і вже в квітні її жертвою стали мільйони людей у Гонґ-Конґу; на Філіппінах, Формозі, в Японії, Індонезії, а дещо пізніше і в Індії. Ця саме флю прийшла тепер до Америки.

До кінця липня ц. р. в ЗДА зареєстровано коло 11 тисяч випадків її. Тому зовсім не дивно, що головний лікар Федеральної Служби Здоров'я виступив з осторогою, що епідемія азійської флю може за короткий час стати великою проблемою в ЗДА, і доручив кільком найбільшим ф а р м а ц евтичним компаніям розгорнути в спішному порядку продукцію вакцини — єдиної реальної оборони проти епідемії.

Правда, цей новий рід інфлюенци дуже рідко загрожує людському життю, але різні, зокрема легеневі, комплікації, що з'являються при цій хворобі, можуть давати деякий відсоток смертности, як це було на Далекому Сході. Знаємо, що жниво „еспанки" в 1918 р. було дуже велике: коло півмільйона смертних випадків у ЗДА і коло 20 мільйонів у цілому світі.

(Закінчення на стор. 3-ій)

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

У СПРАВІ УКРАЇНСЬКИХ КНИЖОК В АМЕРИКАНСЬКИХ БІБЛІОТЕКАХ

Наприкінці моєї статті п. н. „Українці в американській дитячій літературі", вміщеній в ч. 174 „Свободи" з 12-го вересня ц. р., є таке речення:

„Знаю таке, що під впливом українського студента одна бібліотека закупила якусь кількість книжок навіть в українській мові".

Пишучи про цього українського студента, я мав на гадці п. Мих. Палія, який недавно закінчив студії в Денверському університеті, одержавши ступінь мастер оф артс.

Одного разу, в розмові з п. М. Палієм про поширювання по американських університетах і публічних бібліотеках літератури про Україну, я почув від нього гадку, що ми повинні поширювати по тих бібліотеках не тільки англомовну літературу про Україну, але також всякі інші літературні твори в українській мові.

І хоч мій співрозмовець умотивовував свій погляд певними арґументами, признаюсь, що вони спочатку не переконали мене. Я навіть висловив свій сумнів щодо доцільности п о ш и р ю вання українських книжок. А вже ніяк не міг повірити в те, чи американські бібліотеки захочуть купувати книжки в українській мові.

Та нарешті я мусів скапітулювати перед моїм співрозмовцем. Поперше, тому, що він в той час якраз робив диплом з бібліотекознавства і його фахова обізнаність зі справою таки переконувала мене. А подруге тому, що він заявив, що під його впливом, чи радше за його посередництвом, вже закупили дещо українських книжок до бібліотеки Мінесота університету, де він одержав ступінь бакалавра, а також до публічних бібліотек в Міннеаполісі і Сейнт Пол.

Склалося так, що, будучи на днях в домі панства Паліїв, я мав можливість переглянути посвідки, виставлені названими бібліотеками про закуп українських книжок за посередництвом п. М. Палія.

Обчисливши грошову продажну вартість закуплених тими бібліотеками книжок, я одержав такі цифри: Бібліотека Міннесотського університету закупила українських книжок на 224.55 дол., Публічна Бібліотека в Міннеаполісі — на 314.50 дол. і Публічна Бібліотека в Сейнт Пол — на 128 долярів. Ці цифри, взяті разом, дають суму 667.05 дол.

А з цього бачимо, що названі бібліотеки закупили за посередництвом п. М. Палія на поважну суму українських книжок.

З мого вислову в статті „бібліотека, закупила якусь кількість книжок навіть в українській мові" виходило б, що тих закуплених книжок було лише кілька або кільканадцять. А фактично Публічна Бібліотека в Міннеаполісі закупила, як каже п. М. Палій, в тому році українських книжок на більшу суму, як німецьких. А сума закупу книжок російських та інших слов'янських народів була далеко позаду.

На списках посвідок закупу я бачив такі назви, як „Енциклопедія Українознавства", „Історія Українського Війська", „Історія України-Руси" М. Грушевського, твори Шевченка, Франка, Лесі Українки, М. Гоголя та багато інших.

Серед листів і подяк п. М. Палієві від названих бібліотек є також лист завідувача Публічної Бібліотеки в Міннеаполісі, в якому повідомляється про те, що українські книжки в тій бібліотеці перекляcифіковано і створено з них „українську незалежну групу".

Це доповнення пишеться лише з тією метою, щоб звернути увагу наших видавництв та людей доброї волі в сторону нового збуту української книжки.

Скільки то бібліотек є у великій і багатій Америці, і якщо ми постараємось звернути на них пильнішу увагу, то це може принести нам немалу моральні і політичну користь.

Вкінці я хотів би ще звернути увагу на (помилкове) змінення ініціялу мого імени з „К" на „П" у підписі під статтею в ч. 174 „Свободи".

Корнель Крупський

Денвер, 17-го вересня, 1957 р.

Володимир Винницький

ДЕЩО НА МОВНІ ТА ПРАВОПИСНІ ТЕМИ

(2)

Прикметники

Є група прикметників, утворених наростками -ів (-ова, -ово), -ин (-ина, -ино) від іменників чоловічого роду та на -ин (-ина, -ино) -ин (-ина -ино) від іменників жіночого роду, байдуже, чи від імен власних, чи від звання осіб. Відмінюються вони правильно, як усі прикметники твердої відміни: татів, татового і т. д., -ова, -ової і т. д., мамин, -ого і т. д. Однак ці прикметники можуть стати й іменниками-прізвищами-патронімиками. Тоді стають вони іменниками і мають свою окрему відміну. Різниця у відміні лише тих на -ів від зразка: в давальному одн. -у, в оруд. -им (може бути -ом), решта за [illegible] правильно, в множ. у називному -и, решта за зразком прикмет. відміни. Це для прізвищ. Назви місцевостей відмінюються в одн. (крім З-го в [illegible] -у) і множ. як іменники [illegible] на -ів, чи прізвища, чи на-[illegible] відмінюються за зразками відміни іменників. Прикладів не подано, бо в кожній порядній граматиці вони є.

Не можна виправдати редактора роману, чому залишив такі „ухили": Тичинини твори, Андрієви руки, Христови учні, Давидови очі, Васильченкови очі, начальникови філіпки, чоловікови справи, професорови поради, чортови сини (жаби), клишини ноги, ба, навіть мілки броди! Це все прикметники і мусять мати [illegible] -і. Але й у давальному імен. Андрій, Аслан є -и: Андрієви подано, Асланови приписано і т. п. зам. -і.

Стрічаються ще прикметники та займенники типу прикметників у своїх праформах, напр., винен, винна, винно. Вони відмінялися колись як іменники (напр., добр чоловік, добра чоловіка і т. д.). З їх відміни маємо залишки (син сокіл, ясен місяченько, повен човен і т. п.); середній рід залишився (-не вже сьогодні прислівники): давно, багато, трудно і т. п. та в залежних відмінках (-теж тепер прислівники): віддавна, допізна, спроста, зблизька, зрідка, стиха, помалу, подобру, півтора і т. п. В романі: *повен, певен, потрібен, здібен*, сам, на всяк випадок і ін. В народних давніх піснях їх доволі багато. В романі неправильно: заживо зам. зажива (як живого) -живо зн. рухливо, — півтори метри замість півтора метра (півтора для чол. роду, півтори для жін. роду: півтори копи). Ці старі прикметники випер другий вид прикметника з родівником: и, я, є, — доданим після первісної форми прикметника, -і створився новий вид прикметника: добрий, добрая, доброє (подібно як в німецькій мові: попри ґут — є ґутер, ґуте, ґутес). Одинока зі слов'янських мов задержала родівник болгарська мова: войска-та, книґа-та, момічето. У нас багато проповідників уживає зайвого, зрештою: то-та, те: на тій святій землі, та матінка Божа і т. д. Пригадаймо собі такі ще живі архаїзми: *великдень, по велиці дні*. По відповідних розвоєвих стадіях утворився сьогоднішній прикметник зі своєю специфічною відміною. Одначе з тої старої відміни є ще залишки, які в літературній мові подибується у відтворюванні мови зі старих часів, у поетів, як їм треба для ритму, в грамотах, як наслідується старий стиль і ін. напр.: чорная, тая, тую, тією, тії, всісю, сам, самая, само, сами, одно, тоє-теє, білеє, синії і т. п. Цих архаїчних форм є багато у старших письменників — залюбки у Б. Лепкого. Їх нема потреби відґребувати, а тим більше не повинні вони бути у зразках відміни прикметників чи то того типу займенників, хіба в заввазі, що такі-то форми є архаїзмами. Вправді тепер стало модно уживати архаїзмів, але „мода" — модою, і минеться, а закони граматики законами і залишаться.

Неправильні займенникові та прикметникові форми в романі: *по якимсь часі, усим, оцих*, в цим тройнику, ціх, від саміх, всими, якись час, кілько хлопців (зам. кілька), сатанинськім гнівом і ін.

Числівники: один, два, три, чотири, як означення іменника з прикметником, пристосовуються у відміні обидва до іменника (зґоджуються в числі і відмінку), від 5 вгору стоїть залежний іменник у родовику. При словотворенні: один, два і *тисяча та всі порядкові* числівники сполучуються з другими пнями голосівкою „о", від 5 до дев'ятдесят голосівкою „и", сотки без сполучника. Наприклад: одна рідна сестра, два малі брати... одноповерхова, двоногий, трираменний, п'ятикутний, шість хлопців... В романі: поблідлих три брати, чотири маленьких брати, два інших, яких... два гострих кути, два постійних вартові, три великих тюки, три мотузяних лапті, два великих діла, два завзятих вороги, три рідних брати... трьохсотлітний, двохсотка, трьохдений, двохголовий, двацятичетвірку.

Дієслово — правопис

Дієслова: злізають зам. злазять, зачине, баче зам. -ить, виглядить, виглядів (виглядає, виглядав), закусює зам. закушує, роняє (ронить), заколочуть (заколотять), тичуться (тичаться), перерізають (-ують), здасишся — (здасися), сидючи, стремлючи, лежучи, стоючи, бачучи, бурчучи, кричучи, боючись... всі ці дієприслівники належать до другої відміни дієслова, отже -ачи, -ячи... обліпляні, обчепляних, замість обліплені, обчіплених, зішкребена — зішкрябана, зваляне замість звалене (не від валяти-бруднити, але валити), глядя, сидя, стоя, лежа... зам. стоячи, сидячи і т. д. І ще такі недогляди: закосячений (-си), гніють (-ни-), слухяючи — (а), тукают (ь), дивитимимось (мемось), можети, призводили, вискирився, (шкі), скрючених позах (у), зтягли (с), обирнувся (е), діходіти, про-, по-, проє-, притіг (тяг не тіг), роз-, в-, за-, приліг (ляг не ліг). Поруч правильного писання дієслів групи: припирати, забирати, умирати, є такі відхили: понабірано, є-, у-, припірати (ся), понімаєш... Це „ікання", зрештою, правописом остаточно вирішене. Вияснювання забрало б забагато місця! Зведу лише кілька груп: 1. терти — потирати, мерти — умирати, жерти — пожирати, дерти — роздирати... 2. беру — побираю, пхати — попихати, 3. тну-тяти-розтинати, („я" в дієсл. повстало з „ен" — назалізація, ,у' з ,ом'), пну-пяти-припинати, гну-гяти (гнути) розгинати, кльну (клену) -клясти-проклинати, жну-жати-зжинати, жму-жути-нажимати, дму-дути-надимати і т. д. Є їх досить багато. І якби ми допустили цю моду „сусідського ікання" в цих групах, то виглядало б так: попіраю, уміраю, пожіраю, роздіраю, посілаю, називаю, попіхаю, розтінаю, вижінаю, надімаю, знімаю, нанімаю, п о н і м а єш. До: пхати, дути, жути утворились нові особові форми: пхаю, дую, жую.

Бувають часом і дієприкметники теперішнього часу (хоч рідко уживані), але з наростком -у (ю) чий, -а (я) чий, але ніколи -у (ю) щий, -а (я) щий. Деякі з тих дієприкметників перейшли у прикметники з трохи іншим зміненим значенням: могучий — могутній, біжучий (рахунок) — черговий, невсипущий („Наймичка") — запопадливий. У романі: сокрушающий, жадающий — разять!

(Далі буде)

ПОВІДОМЛЕННЯ

ПРО НАРАДИ ЕКЗЕКУТИВИ УККА

Перше засідання Екзекутиви після вакаційного часу відбулося в п'ятницю, 6 вересня 1957, в канцелярійних приміщеннях УККА.

Перед тим відбулися наради Комісії для організаційних і членських справ.

На засіданні Екзекутиви обміркувано низку питань та ухвалено постанови в конкретних справах, про що для ширшого загалу подається наступне:

А. Екзекутива ухвалила:

1. Товариство Американських Приятелів Поневолених Народів звернулося із проханням до Конґресового Комітету піддержати їхню резолюцію щодо звідомлення Спеціяльної Комісії Об'єднаних Націй в справі здавлення мадярської революції совєтською армією. Український Конґресовий Комітет заявився за підтримкою цієї резолюції, але рішив додати своє з'ясування щодо українського становища. Також ухвалено: Вислати окрему телеграму до амбасадора Ладжа, голови делеґації ЗДАмерики при Об'єднаних Націях, в якій Український Конґресовий Комітет з'ясує українське становище до згаданої резолюції.

2. Відбути окремі наради Конференції Американців Центрально - Східнього Европейського Походження в справах актуальної політики Уряду З. Д. Америки, з узгляднениям справи відшкодувань і певних іміґраційних проблем. Прийнято до відома, що окрема делеґація передала Голові Місії ЗДАмерики при ОН окремий меморандум Конференції у справі відношення Совєтського Союзу до трагічних подій в Мадярщині. В делеґації до Місії брали участь репрезентанти від литовської, румунської, чеської й української групи.

3. Черговий Міжнародний З'їзд Славістів має відбутися в 1958 році в Москві. Немає сумніву, що про влаштування цього З'їзду саме в Москві — дуже заходилися теперішні окупанти України й вони використають цю нагоду для скріплення свого престижу саме в очах поневоленого народу."

Керуючись саме таким розумінням справжніх інтенцій Москви, Наукове Товариство ім. Шевченка в З'єдинених Державах Америки, що є носієм ідеалів незалежної, національної української науки у вільному світі, науки, що є в невпинній боротьбі з офіційною, т. зв. наукою Совєтського Союзу, стануло на становищі, що інтерес української справи перед вільним світом наказує українським науковцям поза межами України зіґнорувати цю імпрезу та не взяти участи в З'їзді, щоб цим заманіфестувати справжнє ставлення українських науковців в Україні до Москви, які силою обставин, не можуть виявити своєї думки і своєї волі. Наукове Товариство ім. Шевченка, як вільна українська національна наукова установа, не бажаючи колябурувати з Москвою, з якою Україна, є й далі в боротьбі, схвалило відповідну постанову й проголосило її в пресі.

Екзекутива Українського Конґресового Комітету Америки розглядала на своєму засіданні це становище НТШ, визнала його правильним і проголосила це в пресі. У зв'язку з тим проф. Микола Чубатий передав Екзекутиві письмо з дати 5 серпня ц. р., в якому пише:

„Недавно у звідомленню з праці Екзекутиви УККомітету поміщеного в пресі вичитав я, що Екзекутива займалася справою бойкоту Конґресу Славістів в Москві 1958 року та зайняла становище поперти бойкот того Конґресу. Так принаймеише я зрозумів з того ляпідарного звідомлення в пресі. Супроти цього, що більшість науковців в Европі та поважна частина науковців в Америці вважає такий крок вельми шкідливим для українського народу взагалі, а для української науки зокрема, я прохаю, щоб цю справу поставити на порядок дня найближчого засідання Ради Директорів.

Саме в цім часі, коли Москва насилу творить один совєтський народ і вже тепер на всі міжнародні З'їзди впихає його як репрезентанта всіх народів СССР, нам добровільно уступати з міжнародного поля та з вільного світу зрікатися добровільно репрезентувати українську славістику, вважаю прямо шкідництвом для українського народу. Тому над цею справою слід розвести основну дискусію на ширшім форумі УККомітету".

На останньому засіданні, 6 ц. м. Екзекутива УККА всебічно обміркувала справу й арґументи проф. М. Чубатого й вирішила надалі підтримати постанову НТШ та передати її компетентним чинникам ЗДА.

4. Проф. Микола Чубатий виготовив і вислав листа до Микити Хрущова. Цього свого листа хотів надрукувати в четвертій книзі журналу „Український Квартальник", англомовного офіціозу УККА, за 1956 рік. Члени Редакційної Колеґії одноголосно заявилися проти висилання такого листа і проти використовування офіціозу У. К. К. А. для оголошування цього листа до Хрущова, що його вільний світ і досі називає „різником України". Лист у цій книзі не був надрукований.

Тимчасом — у 2 книзі „Українського Квартальника" за 1957 рік — цей лист надрукований — проти виразної волі членів Редакційної Колеґії та без їх відома й згоди.

Екзекутива УККА на своєму засіданні 6 ц. м. одноголосно постановила: візвати проф. М. Чубатого, як редактора „У. К.", органу УККА на найближче засідання Екзекутиви, щоби у його приявності цю справу вияснити та винести відповідну постанову.

5. Підтримати улаштування української виставки і програми в днях 9/22 березня 1958 в Публічній Бібліотеці в Плейнфілді і в цій справі відбути конференцію із заінтересованими Відділами УККА та місцевими організаціями.

6. Видати заклик до Американських Громадян українського роду, щоб реєструвалися і брали участь активну у виборах.

7. Поробити заходи в справі нових формулярів на Цензус у 1960 році, щоб улекшити вписування тих, що заявлятимуть свою українську національність.

8. Подати до преси інформацію, що Конґресовий Комітет не має ані офіційної ані півофіційної радіопередачі в Америці, але рішено видавати інформації і розсилати їх до всіх українських радіопрограм з проханням, щоб у редакційній частині використовували матеріяли У. К. К. А. безкоштовно.

9. У зв'язку з проханням НТШ, щоби: а) спонзорувати дводенні Наукові Конференції, б) дати підмогу на видання публікації і в) рекомендувати Відділам улаштування зустрічей громадянства з проф. Кубійовичем, головою НТШ в Европі, — рішено рекомендувати, щоб улаштування таких Конференцій передати до Американської Конференції для Визволення Неросійських Народів і тим поставити ініціятиву на ширшу базу, щоб улаштуванням зустрічей зайнялося НТШ, або його представники на місцях, а Відділи отримають вказівки таку ініціятиву для зустрічі п. Кубійовича з громадянством підтримати. Справу видання публікацій про Франка передати Комісії Публікацій та Інформацій.

10. Устійнювати інформації про діяльність УККА для української преси через канцелярію, яка має виготовляти ці інформації охремо для українських щоденників, окремо для тижневиків чи журналів та англомовних додатків.

Б. Екзекутива прийняла до відома:

1. Звітування Голови, проф. Л. Е. Добрянського про його працю у Вашинґтоні, а зокрема щодо його старань у справі оформлення та праці Інституту Етнічних Студій при Джорджтави Університеті, щоб заходів у справі проголошення Українського Дня на 22 Січня, на цілу Америку, щодо його участи на конференціях Асоціяції Американських Економістів та Американської Асоціяції для Політичних Наук.

У зв'язку зі звітом Голови, ухвалено: а) подбати про членство українських науковців у деяких американських установах, де їх участь матиме значіння для української справи, б) заініціювати скликання нарад Американської Конференції для Визволення Не-російських народів, в) на Конференцію в справах горожанства у Вашинґтоні вислати як представників УККА пп. д-ра Антоновича і Ст. Скубика, г) замовити комплетну працю про не-російські народи в СССР.

2. Дальшу інформацію подав адвокат М. Пізнак, касир У. К. К. А., у справі його заходів від УККА та інших організацій щодо поступовання у випадках неточностей в іміґраційних документах. Екзекутива з приємністю прийняла до відома, що оця справа вирішена остаточно та що новий закон містить відповідні постанови, які дають компетенцію Генеральному Прокуророві розглянути кожну таку індивідуальну справу і видати опісля відповідне рішення. Зокрема буде перевірено, чи дійсно до подання неточностей, як наприм. зміна прізвища та імени, місця й часу народження, або затаєння інших важливих обставин для іміґрації, петент був змушений із страху перед репатріяцією, а не з інших мотивів. В цій справі будуть подані в пресі ближчі інформації для заінтересованих іміґрантів з порадою, щодо дальшої процедури.

В. Далі Екзекутива прийняла до відома звідомлення в наступних справах:

1. Про участь Конференції Американців Центрально-Східньо Европейського Походження у демонстрації-пікетуванні, Об'єднаних Націй з приводу Спеціяльної сесії ОН в справі звідомлення щодо здавлення повстання в Мадярщині та доручено передати виконання щодо української участи Об'єднаному Комітетові.

2. Про українську підтримку протестаційного виступу проти Всесвітньої Ради Християнських Церков в Ню Гейвені, Конн. Цей виступ зорганізовано проти присутности на зборах церковних достойників з-поза Залізної Куртини, що відомі із своїх прокомуністичних симпатій. Українську участь підготовили Відділи УККА в Ню Гейвені.

3. Що дня 29 вересня 1957 відбудеться в Бісмарку, Північна Дакота, З'їзд представників українських громад із трьох північних стейтів: Північна й Південна Дакота та Монтана. З'їзд організує Стейтова Філія УККА в Північній Дакоті під проводом її голови, д-ра А. Жуковського. Централю репрезентуватиме проф. Олександер Грановський, член Голітичної Ради.

4. В справі української участи на Конґресі Федеральної Юнії Европейських Національних Груп, що відбувся в Вестерланді, в Захід. Німеччині, в днях 6—8 червня 1957. На тім Конґресі брав участь представник Української Ради Европейського Руху п. Іван Марчук, а Конґресовий Комітет отримав про перебіг подрібні інформації а теж і резолюції та відгук преси. Для УРЕР уділено дотацію в сумі $100. — на покриття коштів української делеґації.

5. Стан Українського Народного Фонду на день 5 вересня: $12,456.35.

На 1957 діловий рік вплинуло до того часу: $7,389.66.

6. Для закінчення праці Комісії в справі програми з приводу відзначення 40-ліття Віднови Незалежности Української Держави визначено новий реченець.

Засідання Екзекутиви тривало від 8:00 год. веч. до 1:00 години ночі. У засіданні брали участь: пп. Добрянський, Галичин, Спринський, пані Лотоцька, Лисогір, Павлович, Пізнак, Робертс, Вілинський, Миник, Ярема — члени Екзекутиви, Душник, редактор „У. В." і Ревай, директор канцелярії.

Український Конґресовий Комітет Америки.

Вересень, 1957.

АЗІЙСЬКА ІНФЛЮЕНЦА

(Закінчення зі стор. 2-гої)

На цьому місці треба зазначити, що в тих часах ми ще не мали таких могутніх ліків, як антибіотики, що у великій мірі не допускають до цих комплікацій або ліквідують їх. Але, на жаль, антибіотики не забивають самої флю. Єдиним способом боротьби з азійською флю є створення оборонної сили чи антитіл у людській крові, яка вже потім сама дає собі раду з цією інфекцією.

Власне з цією метою великий штаб учених, лікарів та ляборaторійних техніків цілими днями й ночами працює в 6-ти великих фармацевтичних компаніях для створення і випродукування великої кількости інфлюенційної вакцини, щоб по защепленні її до людського тіла побуджувати людську кров до творення згаданих антитіл проти флю. Виробляють цю вакцину в той спосіб, що хворобові віруси защеплюють до 11-денного курячого ембріона („наклюваного" або „заляженого" яйця), там їх вирощують, а потім плин ембріона з вірусами відціджують, забивають віруси формаліновим розчином, плин очищують і з нього, нарешті, по розпущенні і по докладній кількакратній контролі, виробляють щеплянку. Ясна річ, що процес продукції цієї щеплянки далеко складніший, як ми його схематично подали.

Фармацевтичні компанії заплянували випродукувати 8 мільйонів доз щеплянки до половини вересня ц. р. Половину з цього призначено для війська і лише решта піде на щеплення цивільного населення. В першу чергу будуть щеплені ті, що працюють в інституціях здоров'я,* потім робітники в ділянках праці, найпотрібнішої для держави, як поліція, транспорт, комунікація і т. д. Нарешті із загальної маси населення в першу голову будуть піддані щепленню діти й старші особи або особи хворобливі, для яких інфлюенційні комплікації можуть буди загрозою. Лише з часом дальша продукція вакцини зможе забезпечити всіх, хто захоче піддатися щепленню.

Треба ще раз підкреслити, що сама азійська флю для сильної і фізично здорової людини не є небезпекою, якщо вона своєчасно звернеться за лікарською допомогою. Лікарська опіка та лікування модерними засобами зможе оберегти хвору людину від комплікацій, і хворий по 6-8 днях повертається до повного здоров'я. Так само, коли вакцина появиться на ринку, лікар буде децидувати, кому і в якому порядку давати охоронне щеплення.

Хоч перебіг епідемії азійської флю тяжко передбачити, все ж, маючи вакцину, модерні ліки та вчасне освідомлювання людей, ми можемо спокійно дивитися наперед і, коли б навіть епідемія прийшла, не піддаватиєя найгіршій у таких випадках речі — паніці.

Короткі Вістки

БУДУЮТЬ АТОМОВІ ЕЛЕКТРІВНІ В МІННЕСОТІ І НЕБРАСЦІ

Вашингтон. — Конгресова Комісія Атомової Енергії затвердила плян побудови двох атомових електрівень в стейтах Міннесоті і Небрасці. Одна атомова електрівня має бути побудована в Геллені і продукуватиме 75,000 кіловатів електричного струму, а друга в Міннеаполісі, з потужністю на 66,000 кіловатів. Гроші на будову цих електрівень має дати Комісія Атомової Енергії.

МІЖНАРОДНА ВИСТАВКА СОБАК В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — Тут відбулася Міжнародна виставка собак, експонати якої, привезені з 24 країн, демонстрували, що доброго вони можуть робити. Виступи собак так подобалися відвідувачам виставки, що вони запрошували адміністрацію влаштувати показ собачої вмілости для дітей. Виступали собаки різних пород: сен-бернари, вівчарки, нюфавленди, йоркширські тер'єри, пудлі, спаньєлі, мопси та ін. Виставка відбулася в рямках Крайового Тижня Собак, і показала, що деколи собака може заробити більше, як людина.

● **Іранський уряд** дозволив уперше за останніх 25 років, щоб чужинці в Ірані називали ту країну також Персією, як називалась вона раніше. Іран — це новітня національна назва, яка протягом останніх 25 років була єдиною дозволеною назвою.

● **Отто Штрассер,** колишній достойник і співтеоретик нацистської партії, який в зв'язку з своїми „ухилами" посварився був з Гітлером і з вибухом другої світової війни втік до Канади, в 1953 році вернувся до Німеччини. Проте його 4-річні заходи відновити неонацистський рух цілком збанкрутували, і він рішив податися назад до Канади. За газетними інформаціями, канадійський уряд не квапиться впускати до себе знову Штрассера, що, після 8-річного перебування в Канаді видав книжку п. з. „Полонений з Оттави", в якій нарікав на своє „невільництво" в тій країні.

● **У Північно - західньому Ірані,** за 50 миль від совєтського кордону, повінь залила передмістя Табрізу. Згинуло 54 особи.

ФОНД „ВЕСЕЛКИ"

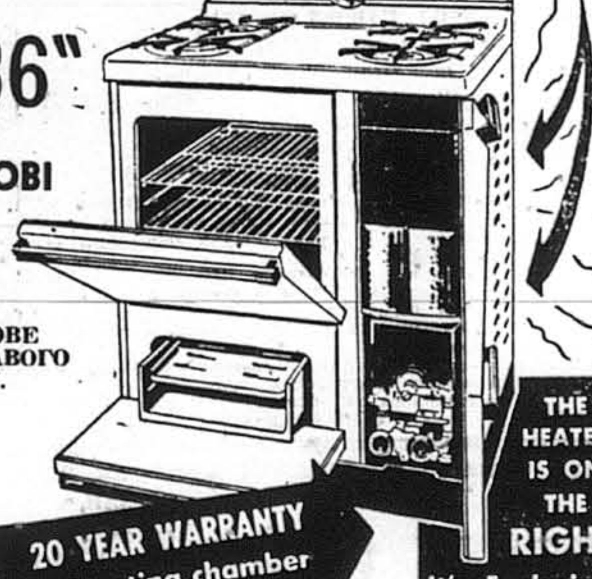
У цій рубриці друкуємо з признанням і подякою імена тих громадян, що прислали свою пожертву на фонд і передплату дитячого журналу „Веселка".

СПИСОК Ч. 58.

	Передплата	Пожертва	Разом
М. Гот, Гантер	4.00	2,20	
Н. Карачевська, Йонкерс	2.00	1.00	
М. Кост, Гарфільд	1.00	1.00	
А. Романюк, Сиракюз	1.00	1.00	
І. Дмитрик, Ню Йорк	1.00	1.00	
І. Пона, Вінніпеґ	6.00		
Д-р В. Гук, Нюарк	5.00		
о. І. Шехович, Дітройт	5.00		
В. Микуляк, Міннеаполіс	4.00		
Г. Гармаш, Ню Йорк	4.00		
А. Ройовський, Бруклин	4.00		
І. Цебрій, Шикаго	4.00		
Л. Хойнацька, Гарвей	4.00		
Ст. Яловеґа, Бронкс	4.00		
П. Хлібович, Н. Брітейн	4.00		
А. Громоцький, Лакавана	4.00		
Я. Кіцюк, Бронкс	4.00		
І. Курман, Торонто	4.00		
М. Лисий, Порт Артур	4.00		
І. Чмола, Боффало	3.40		
Ст. Волинець Боффало	3.40		
Ю. Карасевич, Торонто	3.00		
Р. Клос, Лорейн	2.00		
М. Гносвий, Міннеаполіс	2.00		
В. Кіпа, Ню Йорк	2.00		
Г. Мирошниченко, Бронкс	2.00		
А. Седлярчук, Боффало	2.00		
К. Турянська, Честер	2.00		
М. Турчманович, Ст. Пауль	2.00		
П. Сторошко, Нантікоке	2.00		
Н. Мартинюк, Олифант	2.00		
С. Макух, Дітройт	2.00		
В. Таланчук, Нюарк	2.00		
В. Губіцький Бронкс	2.00		
П. Базилевський, Бруклин	2.00		
А. Гайдуков, Гопкінс	2.00		
І. Огородник, Копел	2.00		
С. Білоус, Статен Айленд	2.00		
М. Каркоць, Міннеаполіс	2.00		
Д. Бунко, Клівленд	2.00		
І. Польовик, Клівленд	2.00		
Е. Пруць, Вест Монт	2.00		
О. Макітра, Ошава	2.00		
В. Коваль, Дітройт	2.00		
Н. Кузьо, Дітройт	2.00		
Р. Костик, Монтреал	2.00		
Б. Волинець, Вінніпеґ	2.00		
Р. Гойдиш, Лонг Айленд	2.00		
І. Малець, Ню Йорк	2.00		
Г. Левчук, Бронкс	2.00		
З. Маркович, Филаделфія	2.00		
М. Тимюк, Балтимор	2.00		
Ст. Мерешок, Монтреал	2.00		
П. Саварин, Едмонтон	2.00		
Лазуга, Клівленд	2.00		
К. Галат, Клівленд	2.00		
М. Шав'як, Рачестер	2.00		
Р. Олексій, І. Ореджк	2.00		
М. Гаррісон, Вестбюри	1.00		
В. Буртик, Сліквілл	1.00		
М. Солод, Лебанон	1.00		
Я. Погорецький, Рачестер	1.00		
В. Пакош, Рачестер	1.00		
М. Бумба, Бруклин	1.00		
І. Яворський, Филаделфія	1.00		
Ст. Савчин, Клівленд	1.00		
А. Мачковський "	1.00		
М. Кришшен, В. Ст. Паул	1.00		
М. Бориськевич, Дітройт з нагоди 35-річного ювілею		10.00	
П. Ярема, Плейнфілд		4.00	
В. Радзикевич, Клівленд		3.00	
Д-р А. Депеш, Рутерфорд		2,20	
Іван Заваликут, Сиракюз		2.00	
В. Цап, Джерзі Сіті		2.00	
П. Русинко, Йонкерс		2.00	
П. Босора, Гедлей		2.00	
І. Слупецький, Дітройт		2,00	
С. Боднар, Дітройт		2.00	
В. Черенцький		1.70	
В. Палегерик, Рокебюри		1,20	
Т. Вальорний, Бруклин		1.00	
Г. Степанек, Клівленд		1.00	
Н. Н., Филаделфія		1.00	
Шкрабач, Олен		1.00	
П. Німировський, Ню Йорк		1.00	
о. І. Червінський, Майнерсвілл		1.00	
В. Зазуля, Лапір		1.00	
Н. Н., Гастінгс н. Гудсоном		1.00	
Е. Чайковський, Амблер		1.00	
М. Гулей, Плейнфілд		1.00	
М. Швец		1.00	
В. Білозір, Нюарк		1.00	
І. Іскра, Клівленд		1.00	
В. Войтович, Лондон		1.00	
А. Закала, Джексон		1.00	
Я. Данилюк, Ракітан		1.00	
Разом . . .	$ 160,80	$ 56,30	$ 217,10
Раніше проголошено	$ 7,540,05	$ 7,175,04	$14,715,09
Разом все . . .	$ 7,700,85	$ 7,231,34	$14,932,19

Справлення ошибки в листі 57:

А. В. Блащук, Стемфорд, надруковано $1.00 — має бути $10.00,
П. Гордійчук, Клівленд, надруковано $10.00 — має буди $2.00,

Вступайте в члени Українського Народного Союзу!

Петро Пуцило,
екзекутивний директор „Трайдент-у".

НАГОРОДА ДЛЯ ОЩАДНИХ

Державні чинники, секретар скарбу і навіть президент Айзенгавер, занепокоєні американською інфляцією більше, як подіями на близькому Сході. Чому? Бо від виграної на фронті інфляції залежить вся американська внутрішня і загранична політика. Від цієї вигри залежать будучі вигри в 1958 і 60 роках, будучий склад Конгресу і т. п. Значить, справа інфляції є велитенської ваги не лише для Америки, але й цілого світу. До боротьби проти інфляції мусить стати не лише державний апарат, чи політичні партії. Інфляція в Америці є кермована законом „постачання і запотребування" і всяке політичне вмішування справи не поліпшить. Уряд пробував взяти в карби інфляцію, пробував встановляти фінансові закони і висоту відсотків, але справи не поправив.

По другій світовій війні фінансові інституції в Америці нагромадили велику силу капіталу. Журбою тих інституцій було, як інвестувати цей капітал, бо не було попиту на гроші. Тому вся Америка крикнула: „Видавайте більше грошей для добробуту і американського способу життя. Вживайте найновіших винаходів для поліпшення свого життя вдома і поза ним. І так добрі оголошення спрямували американську грошову лявіну на шлях купівлі домів, авт і механізації американської кухні. Настав великий попит на морґеджі, який триває до нині. Від 1952—56 року американський консумент зужив накопичені в банках гроші. Відсотки від позик пішли з 4 до 6.5 відсотка, і настала в Америці тяжка грошова ситуація. Тепер є майже неможливо дістати морґедж без комісового, — і менше, як на 6%.

Рівночасно треба було підвищити і відсоткову стопу для вкладчиків зразу на 3— 3½ а тепер недавно „Трайдент" в Шикаґо перейшов на 4% стопу, бо треба йти в парі з конкуренцією. „Трайдент" підвищив процентову стопу ще й тому, щоб помогти здержати інфляцію. Нова 4%-това стопа заохотить людей до ощадности і зменшить розтратність гроша та причиниться до нового накопичення капіталу в „Трайдент-і" — так дуже потрібного тепер на морґеджі і позики для розбудови і модернізації домів для наших людей. А вдодатку треба ощадним людям дати якусь нову нагороду. І „Трайдент" дав таку нагороду у виді ще дальшого 0.5 відсотка від вкладів.

З новим впливом гроша до „Трайдент-у" провід Спілки переводить механізацію канцелярії і на днях приступає до будови нової прибудівки для приміщення. Вже є готові пляни і кошторис на 250,000 долярів. Отже Спілка „Трайдент" йде з духом часу. Треба американським українцям йти теж з духом часу — щадити і інвестувати. І щадити треба там, де найбільше безпечно і де платять найбільші відсотки. „Трайдент Сейвінґс енд Ловн" в Шикаґо є одинокою нашою спілкою в Америці, що платить 4% від вкладів. Вона є власністю вкладчиків, що є по всіх стейтах Америки, найбільше їх є в Шикаґо. При помочі пошти „Трайдент" став нашою центральною фінансовою інституцією в Америці. „Трайдент" найбільше цінить ощадних людей і дає дл яних найбільшу нагороду ощадности — 4% Користайте з цього.

Республіканці твердять, що вони, а не демократи, підтримували в Конґресі Президента

Вашинґтон. — Голова Республіканського Конґресового Комітету конґресмен Ричард М. Сімпсон заявив, що демократи говорять неправду, коли твердять, що вони в Конґресі більше підтримували законопроєкти президента Айзенгавера, як це робили республіканці. Конґресмен Сімпсон проаналізував 100 поіменних голосувань в Палаті Репрезентантів і ствердив, що республіканці на 64.7 відсотка голосували за урядові законопроєкти, а проти голосували тільки в 35.7 відсотка, а демократи голосували „проти" 52.3 відсотка, а „за" тільки на 47.7 відсотка. Подрібно ця справа представляється так: 1. На 100 випадків поіменного голосування — 26 випадків будо таких, які не відносилися до законопроєктів президента Айзенгавера. 2. 23 законопроєкти підтримувала більшість обох партій. 3. В 24-ох випадках республіканці голосували проти Президента. 4. В 27 випадках республіканці підтримували Айзенгавера, а демократи голосували „проти". В цих 27-ох випадках аж 82.4 відсотка республіканців підтримували Айзенгавера, а проти було — 17.6%, а демократи в 84 відсотках були „проти", і тільки 16% було „за".

Сенатор Кеннеді критикує закордонну політику уряду

Вашинґтон. — Демократичний сенатор із Массачусетсу Джан Ф. Кеннеді написав статтю до квартальника „Ди Форейн Аферс", в якій закидає республіканському урядові президента Айзенгавера „брак рішучости" в закордонній політиці та недостатнє інформування Конґресу і американського народу про закордонну політику ЗДА. На думку сенатора Кеннеді закордонна політика уряду спричинила кризу на Середньому Сході, бо вона була хитлива і не мала ясного напрямку. В Азії ця політика була замало гнучка і тому не мала успіху. Стаття сенатора Кеннеді появилася в тому самому числі квартальника „Ди Форейн Аферс", в якому державний секретар Джан Фостер Доллес надрукував статтю про переоцінку своєї політики „масової відплати".

НІМЕЦЬКИЙ ВІТРИЛЬНИК ЗАТОНУВ БІЛЯ АЗОРІВ

На південний захід від Азорів на Атлантійському океані затонув — внаслідок гураґану, німецький вітрильник „Памір" разом із більшістю членів залоги

Конґрес СОКАЖО в Римі

29-го вересня починається в Римі (Італія) Конґрес Союзу Католицьких Жіночих Організацій (СОКАЖО) під гаслом „Місія католицької жінки в світі". У програму конґресу входять звіти всіх членів-організацій та семінар на тему „Розвій християнської особовости жінки на різних континентах". Окремий студійний день переведе Харчево-Хліборобська Організація (ФАО), з'ясовуючи боротьбу з голодом у світі, в яку хотіли б включитися католицькі жіночі організації. СФУЖО дістала запрошення до участи в конґресі. Представницею СФУЖО на конґресі буде проф. Марія Томашівська з Мюнхену, яка опрацювала для конґресу тему „Шлях жінки-католички на Україні". Окрім того управа СФУЖО предложила управі СОКАЖО дві праці. Одна з них — Жінка-вязень під комуністичним режимом, пера Олександри Сулими буде виголошена 30 вересня на пленумі конґресу. Друга — Життьовий стандарт селянина на Україні — пера Олени Трофимівської — буде включена у студійний день ФАО, як матеріял для боротьби з голодом у світі.

ЛІҐА УКРАЇНСЬКИХ КАТОЛИЦЬКИХ ЖІНОК — ЧЛЕНОМ СОКАЖО

Перед Конґресом Союзу Католицьких Жіночих Організацій прийнято Ліґу Українських Католицьких Жінок (ЛУКЖ) у члени СОКАЖО. ЛУКЖ вислав як свою представницю п-ню Катерину Кравс з Оттави, яка є головою домініяльної управи. П-ні Кравс виступить на конґресі із звітом із праці ЛУКЖ тоді, коли звітуватимуть члени-організації СОКАЖО.

Пресова Референтура СФУЖО

В Еспанії уладжено першу американську радарну базу

Мадрид. — Офіційно повідомлено, що в Еспанії, за 50 миль на південний схід від Мадриду, біля міста Віллятобас, влаштовано першу американську радарну базу. Впродовж одного року мають бути готові шість дальших таких баз, а всі вони будуть получені одною радарною сіттю. Сказано при цьому, що технічні апарати тієї американсько-еспанської радарної системи — новіші навіть за ті, що ними тепер користуються в радарній системі на терені ЗДА. Еспанія дозволила на основі окремого договору з ЗДА на збудування на її території чотирьох великих летовищ, придатних для ракетних літаків. Таким чином Еспанія, хоч сама не є учасницею НАТО, стала наче автоматично надзвичайно важливою складовою частиною стратегічного плянування НАТО. Однак брак до цього часу радарної системи для перестороги перед наближуванням ворожих літаків був дошкульним недоліком американського стратегічного летунського командування. Еспанія становила просто „діру" в радарній системі, яка простягається від північної Норвеґії до Туреччини. Заведення в Еспанії радарної сіті та включення її до загальної північно-атлантійської сіті — це великий поступ в оборонних приготуваннях НАТО проти вічно актуальної загрози несподіваного нападу Совєтів на Західню Европу.

• РІЗНЕ •

ЖЕРТВОДАВЦІ НА „ДІМ КУЛЬТУРИ НТШ"

У „Вістях з НТШ", поданих у „Свободі", з дня 13-го вересня 1957 р., пропущено прізвище п. Григорія Левуша з Елмири, Н. Й., який жертвував сто долярів на „Дім Культури НТШ". Виказ жертводавців оцим доповнюємо. — Управа НТШ.

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

● Західньо - німецький Федеральний Банк подав офіційно до відома, що його золоті резерви збільшились до 14 вересня ц. р. ще на 140,000,000 дол. і дійшли до астрономічної суми 2,400,000,000 дол. Завдяки цьому золотому покриттю, західньо - німецька марка підскочила на світових біржах.

• РОЗШУКИ •

Пошукую
ПЕТРА КАРАСЯ,
з села Терлва Сильна, пов. Сянок — років коло 38. Живе правдоподібно в Ню Йорку. Маю відомості від його родини з краю.
Прошу відізватись на адресу:
Joseph BANIT
665 Clifford Ave.
Akron 1, Ohio

Пошукую
ПЕТРА СКОБАЙЛА,
який тому 3 роки мешкав (433 Ferry St., Easton, Pa.)
та
МИХАЙЛА ГОПКА,
які мешкав у таборі (Pionir-kasserne) в 3-му бльоці в Ashaffenburg. Прошу зголоситися на адресу:
Iwan MANDRYK
385 E. 10th Street
New York 9, N. Y.

ТАРЗАН, ч. 3937. Чи це було фатум?

Під час подорожі до табору лісозаготівлі Билл Голл оповідав Тарзанові про дивну історію, як пропадали колоди і лісозаготівлі.

— Але страшна річ, — це те, — додав він, — що всі ті люди гинули від крокодилів.

— Можливо, що це був жахливий збіг обставин, — завважав Тарзан. Биллові здавалося це сумнівним... — Ну, то що тоді думати про колоди? . . . Та, на всякий випадок, я сподіваюся, що мої люди погодяться з вами. Ось ми на місці . . .